

LBRIS

We know
books

FEMEI

MIHAIL
SEBASTIAN

LITERA
București

Cuprins

Renée, Marthe, Odette.....	5
Emilie.....	81
Maria.....	115
Arabela.....	168

Renée, Marthe, Odette

I

Nu este încă 8. Ștefan Valeriu o știe după bătaia soarelui care n-a ajuns decât până la marginea de jos a *chaise-longue*-ului. O simte cum urcă pe bara de lemn, cum îi învelește degetele, mâna, brațul gol, caldă ca un șal... Va mai trece un timp oarecare – cinci minute, un ceas, o eternitate – și în jurul pleoapelor închise va fi o pâlpâire albastră, cu vagi dungii de argint. Va fi 8 atunci și își va spune, fără convingere,

că trebuie să se ridice. Ca ieri, ca alaltăieri. Dar va rămâne mai departe, surâzând la gândul acestui cadran solar, pe care l-a construit din prima zi cu un *chaise-longue* și un colț de terasă. Își simte părul fierbințe în soare, aspru ca firul de cânepă și se gândește că, la urma urmelor, nu e mare pagubă că a uitat la Paris, în odaia din Rue Lhomond, sticla cu petrol Hahn, singura lui cochetărie, supremă însă. Îi place să-și treacă degetele prin părul ăsta încâlcit, din care dimineața pieptenele n-a izbutit să scoată decât vreo trei vârtejuri, părul ăsta pe care acum între degete îl simte cât este de blond după asprime.

Trebuie să fie foarte târziu. S-au auzit adineauri voci pe alee. Dinspre lac a strigat cineva, o voce de femeie, poate englezoaica de ieri, care îl privea înotând voiniceasca și se mira de lupta asta cu apa, ea, care nu cunoștea decât brassul.

Ștefan își leagă piciorul peste bara scaunului și caută prin iarbă, fără ciorapi cum este, urme de umezeală. Știe el, spre stânga, nu departe, spre stufiș, un loc în

care roua rămâne târziu, până la prânz. Așa. Trupul care arde somnoros în soare și senzația asta de frig vegetal.

Luni seara, când coborâse în sufrageria pensiunii, după ce – abia sosit de la gară, după un drum lung – își schimbase în grabă cămașa, sârboaică vorbăreață de la masa din fund vorbise tare, pentru toată lumea:

– *Tiens, un nouveau jeune homme!*¹...

Ștefan îi fusese de două ori recunoscător. Pentru *nouveau* și pentru *jeune homme*. Fusese bătrân o săptămână înainte, ieșind de la ultimul examen de internat. Bătrân, nu îmbătrânit. Oboseala nopților nedormite, diminețile de spital, după-amiezele lungi la bibliotecă, cele două ceasuri de examen, într-o sală obscură în fața unui profesor surd, hainele groase de iarnă, gulerul care i se părea murdar... Pe urmă, numele lacului ăstuia alpin, pe care l-a găsit întâmplător, într-o librărie, pe o hartă, biletul de tren cumpărat la întâiul birou de voiaj, cursa prin marile magazine, un pulover alb, un

¹ Uite, un tânăr nou!... (în limba franceză)

pantaloni gri de flanelă, o cămașă de vară, plecarea ca o evadare.

Un nouveau jeune homme.

*

Nu cunoaște pe nimeni. De câteva ori i s-a aruncat în treacăt un cuvânt, dar el a răspuns evaziv. Ștefan se teme de accentul lui nesigur și i-ar fi neplăcut să se trădeze din prima zi străin. După prânz, trece grăbit printre mese, absent, aproape încrunțat. Ceilalți l-ar putea crede ursuz. El este numai leneș. Sus, în dosul terasei, începe pădurea. E acolo un petic de pământ cu iarbă înaltă, deasă și elastică. O strivește toată după-amiaza sub greutatea trupului lui adormit și a doua zi o regăsește întregă, fir cu fir. E doborât la pământ, cu brațele aruncate de o parte și de alta, cu picioarele întinse, cu capul cufundat între ierburi, învins de o putere cu care i-ar plăcea să se lupte.

A sărit o veveriță dintr-un alun într-altul. Cum s-o fi spunând veveriță pe franțuzește? E o imensă tăcere... Nu. Nu e o imensă

tăcere. Vorba asta e de undeva din cărți. E o imensă învâlmășeală, un imens vacarm zoologic, greieri care țârâie, lăcuste care se agită, cărăbuși care se izbesc în aer, lovindu-și elitrele sonor și căzând pe urmă cu un sunet dens de plumb. În toate astea, răsuflarea lui, a lui Ștefan Valeriu, e un amănunt, un semn derizoriu de viață, derizoriu și capital ca al veveriței care a sărit, ca al lăcustei care s-a oprit pe vârful ghetei lui, crezând că e o piatră. E bine să te știi aici, un animal, o vietate, un dobitoc neimportant, care doarme și răsuflă sub un soare al tuturor, pe un petic de doi metri pătrați.

Dacă i-ar veni pofta să cugete, ce ar cugeta un greiere despre eternitate? Și dacă, din întâmplare, eternitatea ar avea gustul după-amiezei ăsteia... Se văd, jos, pe terasa pensiunii, scaune, șaluri, rochii albe. Și, mai departe, lacul albastru, transparent, idilic. Carte poștală.

II

Seara e rece, albastră, plină de sunete stinse ce vin dinspre oraș, peste lac, dincolo de unde se văd lumini electrice depărtate. E joi și în parcul municipal este concert militar. Aproape toată pensiunea a plecat, cu vaporeșul de la 8.27, să asiste. Ștefan Valeriu a rămas. Pe toată valea, deschisă larg în fața terasei, e un albastru profund.

– Domnule, cunoașteți jocul de șah?

– Da.

De ce a răspuns „da“? Ar fi fost atât de simplu să spună „nu“ și acum ar fi fost afară, liber să-și continue plimbarea pe terasă. Un „da“ grăbit și iată-l în *hall*, în fața tablei de șah, condamnat să fie atent.

Partenerul este un bărbat înalt, osos, negru, între două vârste și urât. Joacă rar, calculat.

– Dumneavoastră nu v-ați dus la concert?

– Nu.

– Nici eu. Nevastă-mea ținea morțiș să se ducă și am lăsat-o. Eu însă...

Ștefan a pierdut o tură, dar a construit în colțul stâng al tablei un atac la rege foarte strâns.

– Sunteți din Midi?

– Nu. Sunt român.

– Imposibil! Vorbiți ca un francez. Sau poate unde nu sunt eu obișnuit cu accentul de aici. Pentru că nici eu nu sunt din Franța. Sunt tunisian.

– Tunisian?

– Da. Adică francez din Tunisia. Am acolo plantații. Numele meu e Marcel Rey.

Atacul lui Ștefan a eșuat și, cum între timp își lăsase devastat tot câmpul, cedează partida. De altminteri, se întorc din oraș cei plecați la concert. S-a auzit șuieratul vapurașului la ponton. Au ieșit în curte să-i aștepte. Voci multe, vioaie, exclamații, strângeri de mână, saluturi zgomotoase.

– Vai, Marcel, dacă ai ști ce frumos a fost...

– Renée, uite un domn care poate fi un prieten. Soția mea.

E o femeie înaltă, subțire. Nu i se văd, în obscuritate, decât ochii. Ștefan îi sărută mâna. O mână mică și rece, care nu spune nimic.

*

Au fost într-o excursie mică la Lovagy, să viziteze un castel, toți trei. Marcel Rey, nevastă-sa și Ștefan. Mai este Nicole, fetița soților Rey. Au umblat mult, au râs, s-au fotografiat. Domnul Rey are un aparat mic de cinematograf, cu care filmează uneori scene, pe care le trimite în urmă la Paris, pentru dezvoltat.

– Renée, treci acolo cu domnul Valeriu. Mai departe, în lumină. Așa, râdeți, vorbiți, să fie mișcare.

– Dacă e să facem o scenă de cinematograf, șoptește Valeriu, eu aș prefera, doamnă, una de iubire.

A spus vorba în treacăt, neglijent, ca să o poată schimba ușor într-o glumă, dacă va fi nevoie.

Renée surâde întâmplător și nu răspunde nimic. Ștefan se joacă cu părul bucalat al lui Nicole. Domnul Rey filmează.

*

Le cunoaște toată istoria. S-au născut amândoi în Tunisia din familii de vechi coloniști, într-un orașel mic. El mai venise o dată în Franța, în 1917, ca să primească un glonte la umăr, două ceasuri după ce intra se în tranșee, și să fie retrimis acasă o săptămână de la plecare. Ea nu trecuse până acum dincolo de Tunis. S-au căsătorit în 1920, au avut un copil – Nicole – în 1921, au cumpărat o vie, în 1922, o plantație un an mai târziu și pe urmă câte două în fiecare an. Djedaida, orașelul lor, este la 50 de kilometri de Tunis. Târg mic de europeni, înconjurat de obscure triburi indigene, care se strâng în jurul mahalalelor când e secetă mare și se plimbă pe ulițe cu uitături rele. Atunci, soții Rey dorm cu pușca la căpătâi.